

ДОПЪЛНИТЕЛНА АНКЕТА КЪМ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ДОМАКИНСКИТЕ БЮДЖЕТИ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2022 ГОДИНА

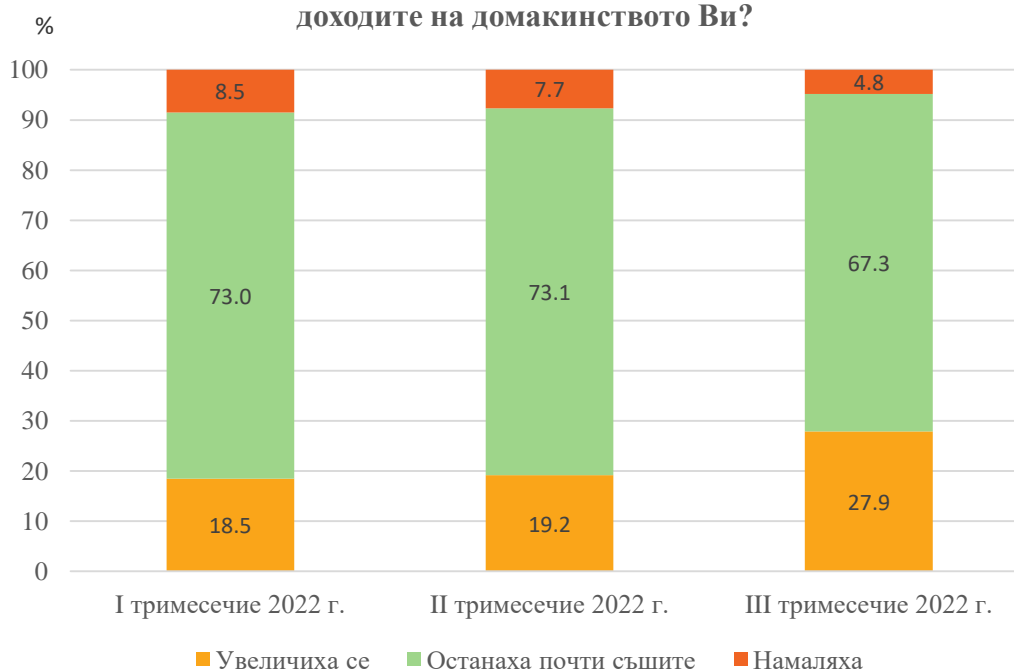
През третото тримесечие на 2022 г. Националният статистически институт продължи провеждането на допълнителна анкета към Наблюдението на домакинските бюджети по проект „Доходи и условия на живот (ILC) - Статистическа инфраструктура по IESS - SILC 2022, модул - Събиране на годишни данни за 2021 и 2022“ съгласно споразумение за субсидия с Европейската комисия 101052273 - 2021-BG-ILC-SILC. Проучването има за цел осъществяване на тримесечен мониторинг на промените в условията на живот на домакинствата в резултат на пандемията COVID-19. Анкетирани бяха 5 719 лица на възраст 16 и повече навършени години от 3 053 домакинства.

Делът на домакинствата с непроменени доходи продължава да е висок

През третото тримесечие на 2022 г., за 67.3% от лицата доходът на домакинството им е останал без промяна спрямо последните 12 месеца. Този дял намалява с повече от 5 процентни пункта спрямо предходните две тримесечия, но все още е значителен.

Увеличение на доходите са посочили 27.9% от лицата, което е с 8.7 процентни пункта повече в сравнение с второ тримесечие и с 9.4 процентни пункта повече в сравнение с първото тримесечие на 2022 г., когато увеличение са имали 18.5% от лицата.

Фиг.1. През последните 12 месеца как се промениха доходите на домакинството Ви?

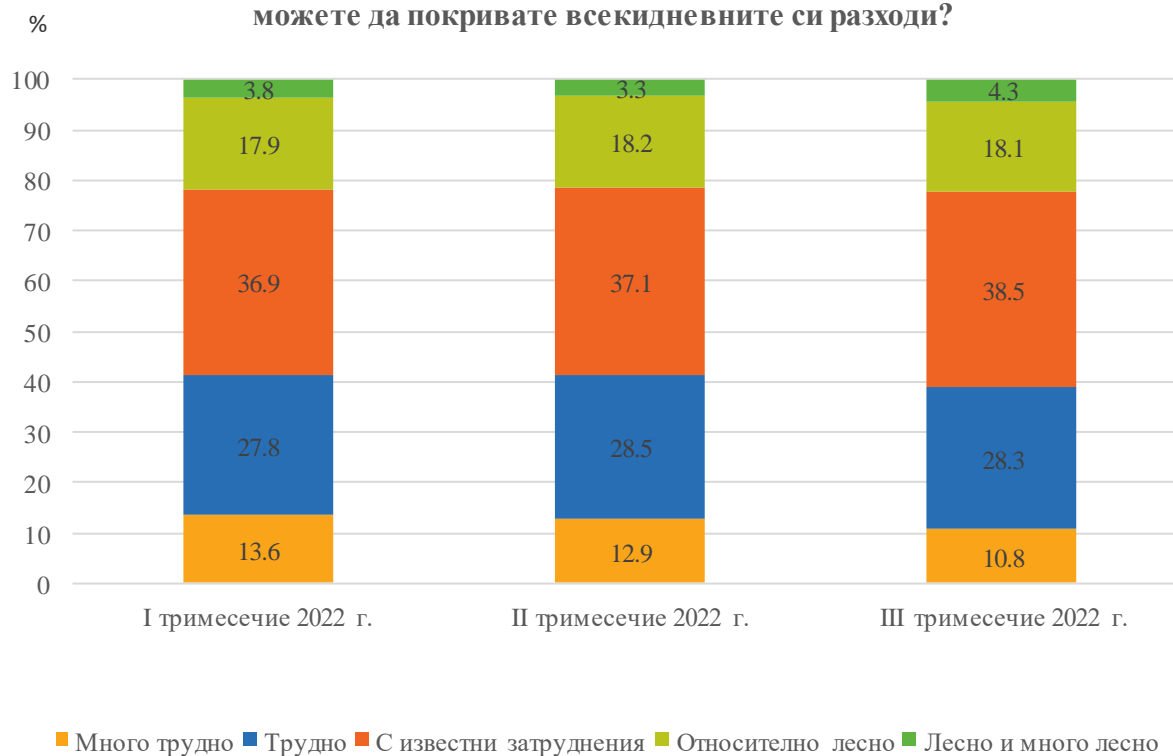
Основните причини за увеличение на доходите и през трите тримесечия са увеличение на пенсиите и социалните помощи и индексирание на заплатите.

Намаление на доходите за последните 12 месеца са посочили 4.8% от лицата, което е с 2.9 процентни пункта по-малко в сравнение с второ тримесечие и с 3.7 процентни пункта по-малко спрямо първо тримесечие на 2022 година.

Затрудненията при покриване на ежедневните разходи остават значителни

През третото тримесечие на 2022 г., както и през предходните две тримесечия, делът на лицата, които изпитват затруднения да покриват ежедневните си разходи¹, е относително висок - над 75%. С известни затруднения са 38.5% от лицата, 28.3% определят покриването на ежедневните разходи като трудно, а 10.8% - като много трудно. В сравнение с предходните тримесечия, намалява делът на лицата, които се справят много трудно, за сметка на увеличение на лицата, които изпитват известни затруднения при покриване на ежедневните разходи.

Фиг. 2. Как бихте преценили, че свързвате „двата края“, т.е. можете да покривате всекидневните си разходи?

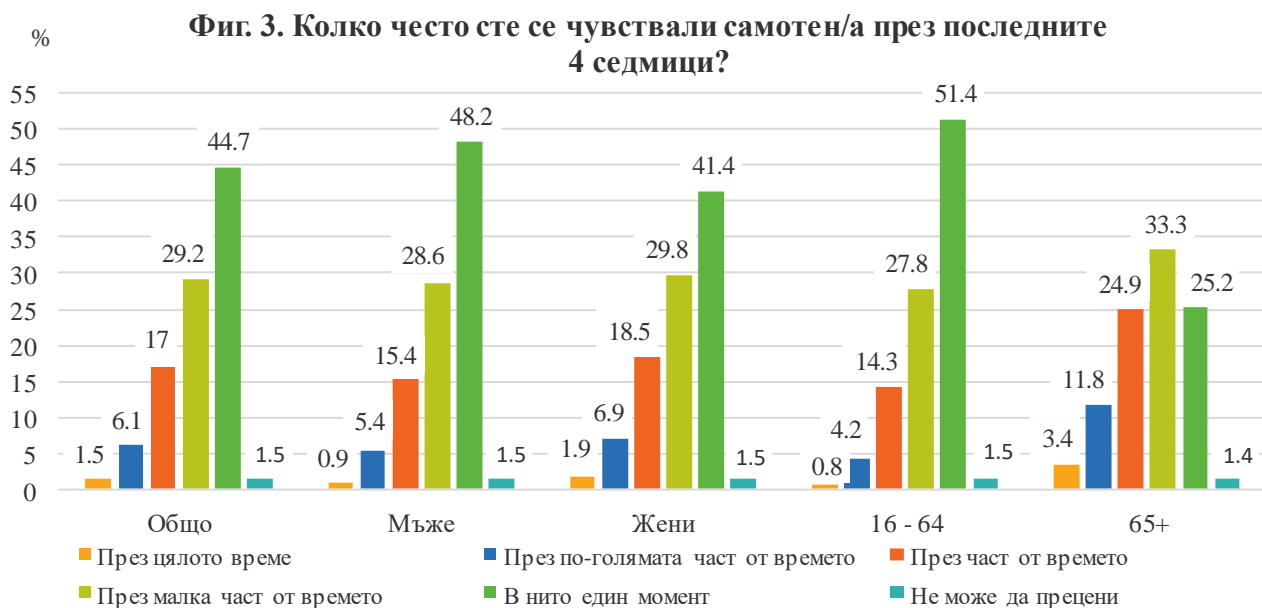

Относително лесно могат да покриват ежедневните си разходи 18.1% от лицата, а едва 4.3% не изпитват никакви затруднения. Общо делът на лицата без затруднения през третото тримесечие се увеличава с 0.9 процентни пункта спрямо второ тримесечие и с 0.7 процентни пункта спрямо първото тримесечие на 2022 година.

¹ Включва лицата, посочили отговори „много трудно“, „трудно“ и „с известни затруднения“ на въпроса „Как бихте преценили, че свързвате „двата края“, т.е. можете да покривате ежедневните си разходи?“

Чувството за самота преобладава при лицата на възраст 65 и повече години

През третото тримесечие на 2022 г. 7.6% от лицата са заявили, че са се чувствали самотни през цялото или през по-голямата част от времето през последните четири седмици, докато 44.7% не са се чувствали самотни в нито един момент. Чувството за самота е по-силно изразено при жените - 8.8% са се чувствали самотни през цялото или през по-голямата част от времето, или с 2.5 процентни пункта повече в сравнение с мъжете - 6.3%.

Не са се чувствали самотни в нито един момент 25.2% от лицата на възраст 65 и повече години. Приблизително два пъти повече, или 51.4% от лицата на възраст между 16 и 64 години, не са изпитвали никога самота през последните четири седмици.

Удовлетвореността на лицата леко се повишава

И през трите тримесечия на 2022 г. анкетираните лица дават относително висока оценка по отношение на удовлетвореността си от личните взаимоотношения със семейството, приятелите, съседите и други лица - средно 7.17 през първото, 7.27 през второто и 7.36 през третото тримесечие, при скала на измерване от 0 до 10.

Най-ниска е удовлетвореността на лицата на възраст 16 и повече години от финансовото положение на домакинствата им, като тази удовлетвореност също леко се повишава - средно от 4.51 през първото тримесечие, на 4.64 през второто и 4.72 през третото тримесечие на 2022 година. За 20-те процента домакинства с най-високи нетни доходи средната удовлетвореност на лицата и през трите тримесечия е около 6, а за 20-те процента домакинства с най-ниски нетни доходи удовлетвореността на лицата от финансовото положение и през трите тримесечия е около 3.

Общата удовлетвореност от живота средно за анкетираните лица е 5.71 през първото тримесечие, 5.96 през второто и 6.07 през третото тримесечие на 2022 г., измерена по същата скала от 0 до 10.

Методологични бележки

Наблюдението на домакинските бюджети е тримесечно извадково изследване върху извадка от 3 060 домакинства, разпределени в три независими подизвадки от по 1 020 домакинства, всяка от които се наблюдава по един месец на тримесечие. Информацията от допълнителния въпросник се събира всеки месец в активната за съответния месец подизвадка успоредно с основните формуляри на наблюдението и се агрегира и обработва тримесечно.

Допълнителният въпросник включва две групи въпроси: въпроси за домакинството, на които отговаря само един от членовете на домакинството, и индивидуални въпроси, на които отговаря всеки един от членовете на домакинството на възраст 16 и повече години.

Въпросите към домакинството целят основно да се проследяват тримесечно причините за промени в текущите доходи на домакинствата и евентуални финансови затруднения при посрещане на някои основни домакински разходи. Въпросите към лицата се отнасят до субективните преценки на респондентите за степента на тяхната житейска удовлетвореност.

При провеждането на допълнителната анкета анкетъорите по Наблюдението на домакинските бюджети интервюират лично лицата на възраст 16 и повече навършени години, като попълват хартиен формуляр. Към събраната информация се добавят и основни социално-икономически характеристики на наблюдаваните лица, регистрирани с основните формуляри на Наблюдението на домакинските бюджети. Поради извадковия характер на изследването получените данни се претеглят и калибрират за получаване на действителния брой на лицата на територията на страната и структурата им по пол и възрастови групи (16 - 64 години; 65 и повече години).

Приложение
Относителен дял на лицата на възраст 16 и повече навършени години
според отговори на въпроси от анкетата

През последните 12 месеца как се промениха доходите на домакинството Ви?	I тримесечие 2022 г.	II тримесечие 2022 г.	III тримесечие 2022 г.
Увеличиха се	18.5	19.2	27.9
Останаха почти същите	73.0	73.1	67.3
Намаляха	8.5	7.7	4.8
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>
Как бихте преценили, че свързвате „двата края“, т.е. можете да покривате всекидневните си разходи?			
Много трудно	13.6	12.9	10.8
Трудно	27.8	28.5	28.3
С известни затруднения	36.9	37.1	38.5
Относително лесно	17.9	18.2	18.1
Лесно	3.4	3.1	4.0
Много лесно	0.4	0.2	0.3
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>
През предходното тримесечие Вашето домакинство имало ли е затруднения при плащане навреме на заем/ипотека/наем/жилищни разходи за основното жилище?			
Да	15.3	13.0	11.0
Не	84.7	87.0	89.0
<i>Общо лица</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>	<i>100.0</i>

Колко често сте се чувствали самотен/а през последните 4 седмици?

	През цялото време	През по-голямата част от времето	През част от времето	През малка част от времето	В нито един момент	Не може да прецени
I тримесечие 2022 г.						
Общо	1.5	6.5	21.2	31.1	37.6	2.0
Мъже	1.1	5.5	20.1	31.1	40.1	2.1
Жени	2.0	7.4	22.2	31.0	35.4	2.0
16 - 64	0.9	3.8	18.5	31.7	43.1	2.0
65+	3.5	14.6	28.9	29.3	21.7	2.1
II тримесечие 2022 г.						
Общо	1.6	5.3	17.7	28.5	45.0	1.9
Мъже	1.3	4.0	15.6	28.7	48.3	2.1
Жени	1.9	6.5	19.7	28.3	41.9	1.7
16 - 64	0.9	3.1	14.7	27.8	51.6	1.9
65+	3.8	11.7	26.5	30.4	25.8	1.8

Колко често сте се чувствали самотен/а през последните 4 седмици?

	През цялото време	През по-голямата част от времето	През част от времето	През малка част от времето	В нито един момент	Не може да прецени
III тримесечие 2022 г.						
Общо	1.5	6.1	17.0	29.2	44.7	1.5
Мъже	0.9	5.4	15.4	28.6	48.2	1.5
Жени	1.9	6.9	18.5	29.8	41.4	1.5
16 - 64	0.8	4.2	14.3	27.8	51.4	1.5
65+	3.4	11.8	24.9	33.3	25.2	1.4

Степен на удовлетвореност средно на лице за лицата на възраст 16 и повече навършени години по скала от 0 до 10

Удовлетвореност от финансовото положение на домакинството	I тримесечие 2022 г.	II тримесечие 2022 г.	III тримесечие 2022 г.
	Средна стойност		
Общо за лицата на 16 и повече години	4.51	4.64	4.72
<i>Икономическа активност</i>			
Заети	4.97	5.00	5.06
Безработни	3.10	3.42	3.54
Пенсионери	4.17	4.48	4.54
Други	4.41	4.16	4.28
<i>Образование</i>			
Начално и основно	3.64	3.79	3.89
Средно	4.45	4.63	4.67
Висше	5.45	5.34	5.52
<i>Квантилни доходни групи</i>			
Q1 20% домакинства	2.92	2.85	3.08
Q2 20% домакинства	3.83	3.94	3.86
Q3 20% домакинства	4.35	4.51	4.65
Q4 20% домакинства	4.83	5.10	5.05
Q5 20% домакинства	6.01	5.88	6.05

Удовлетвореност от живота напоследък	I тримесечие 2022 г.	II тримесечие 2022 г.	III тримесечие 2022 г.
	Средна стойност		
Общо за лицата на 16 и повече години	5.71	5.96	6.07
<i>Пол</i>			
Мъже	5.82	6.08	6.15
Жени	5.61	5.86	6.00
<i>Възраст</i>			
Лица на 16 - 64 години	5.94	6.18	6.30
Лица на 65 и повече години	5.05	5.33	5.38
<i>Икономическа активност</i>			
Заети	6.14	6.33	6.44
Безработни	4.65	5.07	5.33
Пенсионери	5.02	5.39	5.44
Други	6.22	6.30	6.38
<i>Образование</i>			
Начално и основно	5.17	5.44	5.51
Средно	5.68	5.95	6.01
Висше	6.25	6.40	6.68

Удовлетвореност от личните взаимоотношения със семейството, приятелите, съседите и други	I тримесечие 2022 г.	II тримесечие 2022 г.	III тримесечие 2022 г.
	Средна стойност		
Общо за лицата на 16 и повече години	7.17	7.27	7.36
<i>Пол</i>			
Мъже	7.15	7.27	7.36
Жени	7.17	7.26	7.35
<i>Възраст</i>			
Лица на 16 - 64 години	7.31	7.41	7.49
Лица на 65 и повече години	6.75	6.86	6.95
<i>Икономическа активност</i>			
Заети	7.42	7.48	7.57
Безработни	6.80	7.03	7.12
Пенсионери	6.73	6.87	6.96
Други	7.37	7.49	7.47
<i>Образование</i>			
Начално и основно	6.78	7.09	7.09
Средно	7.14	7.20	7.31
Висше	7.57	7.61	7.70